

Han vill sprida insikt

Vilket intresse ligger bakom denna utmärkta, men krävande monolog? Vad bottnar pjäsvalet i?

Det kan man undra efter att ha sett Anton Häggblom ge allt när han gestaltar tre generationers kamp mot alkoholen i pjäsen Inte mer än fullt, tack.

– Jag visste egentligen inget om alkoholism innan jag såg pjäsen i Sverige. Men då alkoholismen lyftes fram på scenen blottades problemen på ett levande och konkret sätt. Pjäsen har följt mig sedan dess. Särskilt påminns jag om den när jag stöter på berusade, berättar 27-åriga **Anton Häggblom** om sitt pjäsval. Om pjäsens budskap gjorde djupt intryck på honom kunde det också beröra andra, resonerade han. Monologen har han också framfört som en del av sitt slutarbete på teaterhögskolan TEAK i Helsingfors.

Själv har Anton Häggblom vuxit upp i ett kristet hem i Karleby, Österbotten och alltså haft en skyddad barndom. Som skådespelare ser han som sin uppgift att beröra och påverka. Om det så sker via sång och dans i musikalerna Les Misérables på Åbo stadsteater eller genom att underhålla utarbetade nordbor på Kanarieöarna. Eller som sagt, i form av en stark monolog om alkoholens dödande effekt på kärlek och relationer.

Pjäsen skildrar övertygande spritens destruktiva mönster och ökar förståelsen för händelseförloppet i en familj där en av föräldrarna drabbas.

Det var en mycket tagen publik som diskuterade pjäsens innehåll efter föreställningen. Handlingen får ett lyckligt slut. Pappan och mamman får hjälp att hitta tillbaka till varandra.

Joonas Turtonen, verksamhetsledare på Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik, ansåg att pjäsen ger en enorm kick för alla dem som arbetar för nykterheten. Pjäsen lyfter fram mekanismerna bakom alkoholism på ett begripligt och åskådligt sätt.

– Pjäsen har en mycket starkare effekt än föreläsningar och statistik. Om vi alla gör vad vi kan inom det förebyggande arbetet får vi nog se positiva resultat på sikt, menade han.

På plats fanns också anhöriga till alkoholister, personer från olika stödorganisationer samt andra intresserade. Här några röster ur publiken:

– Attitydfostran ska starta i familjen. Att berätta om någons liv är effektivare än pekpinnar.

Alla unga män i Dragsvik borde se pjäsen. Dragsviks garnison kallas ju "en skola för män". Också civiltjänstgörare kunde se pjäsen.

Pjäsen borde också visas i gymnasier och yrkesskolor.

Likaså kunde budskapet i pjäsen passa för ansvariga inom olika organisationer. Till exempel berör pjäsen även alkoholbruk i tränings- och tävlingssammanhang.

Anton Häggblom har sökt stöd från Svenska kulturfonden för pjästurné i Svenskfinland.

Som värdar för kvällen stod Nykterhetsförbundet hälsa och trafik i samarbete med Vasa arbis. ■

Text och foto:
SONJA ROSBÄCK

– Pjäsen öppnade mina ögon för alkoholismens effekter. Om jag blev berörd av pjäsen kan andra också bli det, resonerar Anton Häggblom.

Vart tog drömmarna vägen, undrar fadern i monologen "Inte mer än fullt, tack".

Spelet är en dramatisk skildring av hur livsmönstret och alkoholismen som sjukdom upprepar sig från generation till generation. Om hur spriten hotar kärleken till hustrun och barnen och därmed också skakar familjen, samhällets grundval. Det handlar alltså om en pjäs på individplanet som samtidigt har en stark samhällsrelevans.

Huvudpersonen tar med sig alkoholen in i äktenskapet. I början smysguper han för sin fru. Det finns alltid ursäkter för att ta sig ett glas.

Mänskligt om alkoholism berör publiken på djupet

Det här är en av de mest angelägna pjäserna på länge. Budskapet går på djupet hos åskådarna och lämnar ingen oberörd. Här får publiken en realistisk inblick i den nedåtspiral som alkoholmissbruk leder till. De inblandade dras in i ett destruktivt mönster som på sikt smular sönder familjen.

Det här är en pjäs som verkligen borde nå en stor publik. Budskapet, dramatiseringen och gestaltningen håller hög nivå. Gymnasie- och yrkesskolor, militärföreläsningar, större och mindre scener, ja, den här berättelsen plas-
sar över allt.

Anton Häggblom, 27, spelar skickligt och mycket övertygande. Den autentiska känslan ökar då hans eget liv rullas upp på skärmen bakom honom i form av foton ur familjealbumet. Skådespelaren Häggblom säger att han själv har haft en skyddad uppväxt.

Men hans privata foton används i berättelsen om den alkoholiserade människan som han spelar. Anton Häggblom löser fint uppgiften att tolka historien ur barnets, pappans och farfaderns perspektiv.

Spelet är en dramatisk skildring om hur livsmönstret och sjukdomen upprepar sig från generation till generation. Om hur spriten hotar kärleken till hustrun och barnen och därmed också skakar familjen, samhällets grundval. Det här är alltså en pjäs på individplanet som samtidigt har en stark samhällsrelevans.

För pappan som super blir lögnen och flykten sanningar.

– Vem försöker du lura, undrar hustrun när han gång på gång söker motivering till sitt drickande.

Men livet ställs på sin spets och han måste våga konfrontera sig själv med

frågan vad det är som egentligen betyder något i livet.

Den svenska skådespelaren **Benny Haag** har skrivit pjäsen om ett tema som oftast behandlas som statistik, rapporter och siffror. Här gestaltas problemet kring alkoholen i stället av en tänkande och kännande människa.

Sagan blir tragedi

Handlingen börjar som en stillsam saga: "Det var en gång en liten pojke, han var åtta år. Han ville alltid vara till glädje för sina hårt arbetande föräldrar."

Men när berättelsen rullas upp utvecklas den till ett drama. Sonen blir vittne till hur spriten småningom blir det enda roliga inslaget i pappans liv. Barn hamnar alltid i kläm när någon i familjen är alkoholist, så också i denna familj. Alkoholism är en relations-

"Inte mer än fullt, tack!"

sjukdom som drabbar familjebanden. Kring varje missbrukare finns människor som också drabbas av alkoholismens effekter. Ängesten, oron och hopplösheten smittar av sig och utvecklas till ett medberoende.

Brutet löfte

Därför lovar pojken sig själv att aldrig, aldrig någonsin, bli som sin pappa. Men sommaren efter nian i högstadiet går pojken första gången över gränsen. Sedan blir det allt värre med supandet. Han blir vuxen, gifter sig, men ljuger både för sig själv och för sin familj om supandet. Familjen har tålmod med återkommande brutna löften om nykterhet, svek och ömklighet. Tills läget drivs till sin spets och den alkoholiserade tvåbarnspappan ställs inför ultimatum av sin hustru: Antingen måste han söka hjälp - eller också lämnar hon honom.

Monologen talar ur de drabbades synvinkel. Pjäsens alkoholist ljuger och sviker gång på gång. Ändå har han människovärdet kvar och gestaltas ömt fram till sista scenen som en människa värd att älska, trots sin sjukdom. Och han älskas av sin hustru, sina barn och av oss i publiken.

Varför gifte du dig med en alkoholist, du med din bakgrund, undrar en läkare i pjäsen när han talar med hustrun, som växt upp i ett alkoholisthem. Det är ett fenomen som jag har grubblat över, säger Anton Häggblom i en pratstund med publiken.

Genom att vara personlig och ta fasta på kärleken blir pjäsens budskap gripbart och förståeligt också för sådana som inte har upplevt alkoholism på nära håll.

De som har gjort det, känner igen sig, garanterat.

Pjäsen slutar lyckligt. Pappan nyktar till och får tillbaka sin familj. I verkligheten har alla sagor inte alltid ett lyckligt slut. Den här pjäsens behåll-

ning är att den griper tag i åskådarna och ökar förståelsen för de problem som en alkoholistfamilj kan drabbas av. Insikt är ett steg i rätt riktning. ■

Text och foto:
SONJA ROSBÄCK